

KALVÍNSKE HLASY

ÚRADNÝ ORGÁN
REFORMOVANEJ KREŠŤANSKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

Ročník LXXXVIII.

Číslo 11.

Komárno, november 2017

Cena 30 centov

ČO MÔŽEME UROBIŤ PRE SVOJICH MŔTVÝCH?

November je mesiac, v ktorom intenzívnejšie prežívame, že sa niečo končí. Keď navštevujeme na začiatku novembra cintoríny, kde sú pochovaní naši zosnulí, viac, ako inokedy v roku si uvedomujeme krehkosť života, jeho pomínutelnosť u tých, ktorých život tu na zemi sa skončil, ale i našu vlastnú. V závere mesiaca novembra sa zase končí cirkevný rok. Na základe týchto udalostí vnímame, že čas plynie veľmi rýchlo. Práve pri hrobch našich zosnulých, keď spomíname na to, čo sme s nimi prežili, vďačnosť sa mieša neraz aj s ľútosťou z toho, čo sme zameškali, čo sme nepovedali, nedali, či neurobili pre našich blízkych či blízkych, kým boli tu na zemi. Príležitosť sa skončila.

Bratia a sestry, ktorí sa modlia za mŕtvych, robia to práve v tom presvedčení, že ešte im môžu pomôcť, ešte nie je definitívne nič rozhodnuté. Vieme, že reformácia sa voči tomuto ohradila. Nie náhodou práve v predvečer sviatku Všetkých svätých Martin Luther zverejnil 95 téz, v ktorých reaguje na odpustkovú prax v cirkvi, ktorá sa týkala nielen živých, ale i mŕtvych – odpustenia ich hriechov, ospravedlnenia pred Bohom a záchranu života pred večným trestom a zatratením. V nich zdôrazňuje, že „36. Každý kresťan, ktorý pociťuje pravú ľútosť nad svojimi hriechmi, má úplné odpustenie trestu aj viny, ktoré mu patrí aj bez odpustkov. 37. Každý opravdivý kresťan, či živý alebo mŕtvy, má účasť na všetkých duchovných pokladoch Krista a cirkvi z daru Božieho, aj bez odpustkov“.

Čo viac teda môžeme urobiť pre svojich blízkych, než čo urobil Kristus? Pre tých, nad hrobmi ktorých v týchto dňoch stojíme, už nič urobiť nemôžeme, ale môžeme ku Kristovi prichádzať my sami a privádzať tých, s ktorými žijeme v rodinách, cirkvi, stretávame sa na ulici, pracujeme. V Novom Zákone sa vo viacerých príbehoch stretávame s ľuďmi, ktorí sú označení za mŕtvych (stratený syn, Zacheus). Príbeh o Zacheovi nám ilustruje, ako a čo pôsobí tá nezaslúžená, nepodmienená Božia milosť. Pán Ježiš svoje konanie v Zachejovom živote zdô-

vodňuje práve poukazom na mŕtvych, na smrť. Keď vstúpi do Zachejovho srdca i domu a prizerajúci sa reptajú, prečo práve k takému hriešnikovi, Pán Ježiš povie: Dnes sa stalo spasenie tomuto domu, pretože aj on je synom Abrahámovým. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a spasiť, čo bolo zahynulo. Príbeh o Zachejovi nám ukazuje, že i ten človek, ktorý je ešte tu, ktorý dokáže behať, šplhať sa nielen na strom, ale i po rôznych rebríčkoch tohto sveta dosť vysoko, ktorý môže mať dostatok peňazí, môže byť mŕtvy, odlúčený, stratený, žije v bohatstve a napriek tomu v prázdnote. Je odlúčený od spoločenstva, ktoré ním pohŕda a neprijíma ho. I toto je smrť, ktorú spôsobuje odlúčenosť od Boha, hriech. Prejdeme z jedného konca republiky na druhý, aby sme prišli na hroby svojich zosnulých prejavíť úctu, spomienku, ale často nie sme schopní či ochotní urobiť pár krokov k tým, ktorí sú blízko nás, ale sú mŕtvi, vyčlenení z nášho záujmu, spoločenstva, sú „nám ukradnutí“. Ježišovi nie je ukradnutý nik z ľudí. On nielen vidí to, čo je

mŕtve, odumreté v nás i okolo nás, ale zastavuje sa, oslovuje mŕtveho menom, kriesi vieru, lásku, nádej. Dáva radosť a odvahu vystúpiť z kukly uzavretosti, strachu z odmietnutia i odvahu napraviť, čo som pokazil. Boh prechádza našimi dedinami, mestami i spoločenstvom cirkvi ako ten, ktorý si všíma jedného mŕtveho, ktorý je vyčlenený zo spoločenstva nádeje, perspektívy života, budúcnosti, aby ho vzkriesil a všetkým reptajúcim pripomenul,

že do Božej zmluvy, do zmluvy milosti patrí každý, kto nám je možno už ukradnutý, pred ktorým sme zavreli svoje dvere.

Je dobré, ak pamätáme na svojich zosnulých s láskou, úctou a vďačnosťou. Pamätajme i na mŕtvych, ktorí sú v našom okolí. Môžeme pre nich urobiť veľmi veľa, ak budeme hľadať spôsoby, ako im otvárať dvere k Ježišovi Kristovi a moci evanjelia.

Mária Meňkyová

V novembri je Sviatok všetkých svätých a Pamiatka zosnulých. Prvý sviatok bol oficiálne cirkvou uznávaný už v 7. storočí a vznikol preto, aby mohli kresťania uctievať aj menej známych svätcov rímskokatolíckej cirkvi, pretože jej veriaci členovia od dávna dúfali, že sa uctievaní svätci rozpomenú na ich modlitby a prihovoria sa za nich u Boha. Aj vďaka tomu sa mali vyhnúť dlhému pobytu v očistci alebo

zatrateniu. Pamiatka zosnulých bola v rímskokatolíckej cirkvi všeobecne uznávaná až v 14. storočí. Rímskokatolícki veriaci sa počas tohto sviatku modlia za trpiace duše v očistci, aby skrátili dobu ich trápenia. Evanjelici rôznych vyznaní neuznávajú príhovor svätcov a náuku o očistci. Neslávia teda Sviatok všetkých svätých a Pamiatku zosnulých. Na zosnulých však s úctou spomínáme.

MYŠLIENKY

JESEŇ A NOVÝ ŽIVOT

„Vädname všetci ako lístie a padáme...“ (Iz 64,6). To sú známe biblické slová, ktoré vyjadrujú starú a ťaživú pravdu o ľudskej pomínutelnosti. A pripomíname si to každoročne zvlášť v jesennom čase, keď sa končí ďalší vegetačný cyklus a príroda sa odoberá na zimný odpočinok. Leto so svojimi nádhernými a slnkom prežiaranými dňami je dávno

aj na jeseň, plné sladkých a voňavých plodov. A hlavne, nezameniteľná krása jesene je v jej pestrofarebnosti.

Je pravda, že nie všetky stromy pred príchodom zimy opadajú. Vianočné stromčeky sú zo vždy zelených ihličnanov. V každom prípade sa ale príroda neponára do zimného odpočinku jednotvárne. Oblika na seba oslňujúco nád-

„Vädname všetci ako lístie a padáme...“

(Iz 64,6).

za nami. Na chvíle strávené pri vode, v rozkvitnutej a rozvoňanej prírode ostávajú už iba milé, no do nenávratna odchádzajúce spomienky.

V ponurých dňoch a v ponurej nálade sa s náručiami chryzantém odoberáme na miesta posledného odpočinku našich blízkych, aby sme si pripomenuli ich pamiatku a nad chladnými hrobmi uvažovali nad krehkosťou a krátkosťou nášho pozemského života. A predsa nás tklivý jesenný čas nemá viesť iba k melanchólii a úzkosti. Jeseň má síce odvrátenú stranu, ale má aj svoje čaro. Jeseň je čas dozrievania, zberu. Nádherné sú stromy na jar v kvete, ale nádherné sú

herné šaty tých najdomyselnejších a najšťlovejších farieb. Zomiera slávne odtá. Lúči sa s nami pod tým najskvelejším práporom, sýta dní. Viem, že porovnanie kolobehu v prírode a ľudského života je to najnešťastnejšie, ak chceme os-

Prečo som reformovaná?

Narodila som sa a vyrastala som v reformovanej rodine. V období dospievania som však bola v pokušení prestúpiť do Apoštolskej cirkvi, ktorá sa mi zdala živšou ako náš vtedajší zbor. Zastavilo ma však Božie Slovo: „Nechod paberkovať na iné pole, ani neodchádzaj odtiaľto“ (Rút 2,8).

Erika Domonkošová,
Košice – Šaca

Pred tvárou Hospodina

Kriste, Pane, ďakujem Ti, že mám tú výsadu hlásať o tom milosrdenstve a добрote, ktorá sa nám ľuďom z milosti Božej v Tvojej osobe zjavila. V Tebe, Ježišu, sme poznali Boha a jeho povahu. Teba videli a poznali Tvoju mnohú lásku a tak chcem i ja svedčiť o nej, aby sa zachrániť mohli všetci tí, ktorí jej uveria. Pane, Ty posielaš list ďalším v každom svojom dieťati, ktoré o Tebe svedčí. Prosím Ťa, daj, keď budú to svedectvo pred Tvojou tvárou čítať mnohí, aby hoci len jeden z nich uveril v Teba a tak mohol dosiahnuť spasenia. Ty všetko môžeš, ale nech sa stane Tvoja vôľa. Nech je na veky požehnané meno nášho Trojjediného Boha. Amen.

Tibor Sabovik

tať na báze evanjelia. Ale je to práve evanjelium, ktoré nás povzbudzuje, aby sme prehodnocovali pohľad na „jeseň“, zvlášť na jeseň nášho pozemského života.

Veríme v Toho, ktorý nás predišiel aj cestou najposlednejšou, ktorú máme pred sebou, a to je údolie tieňa smrti (Žalm 23,4). Veríme v Toho, ktorého víťazstvo nad mocou hriechu a smrti ukončilo éru noci a tmy a priblížilo svetlo spásy, svetlo nového dňa. Veríme v Toho, ktorého nový život smie byť aj naším oblekom, a to už tu a teraz. Nie nadarmo sa preto od dôb prvej cirkvi čítal biblický oddiel z Rím 13,11-14, kde sú všetky tieto pravdy obsiahnuté, práve v prvú adventnú nedeľu, t.j. na začiatku nového cirkevného roka.

V Ježišovi a s Ježišom nielen žijeme, ale aj umierame (Rím 14,7-9). Ak sme krstom svätým s Ním boli pochovaní (Rím 6,4), potom z tejto časnosti odchádzame slávne odetí v nádeji, že s Ním budeme spolu žiť (Rím 6,8). Veď sme boli zacyklení do lásky, ktorá neprestáva.

Ján Semjan

Dá sa zabudnúť na Hospodina? Na Jeho večné slovo? Na Jeho Zákon? Dejiný sveta a v nich aj Božieho ľudu ukazujú na boľavú pravdu. Dá! O tomto fakte svedčí aj smutné obdobie panovania ľudského kráľa Amóna, či 55. ročné obdobie vlády kráľa Manasessa (2Kron 33,6–7). K úplnej zmene jeho srdca dochádza pred koncom jeho života (2Kron 33,10–17). Ľudia si až pred svojou blížiacou sa smrťou uvedomujú svoj hriechy život, vzburu voči Bohu a snažia sa napraviť, čo sa ešte dá.

Ako vidíme svoje životy pred Pánom v tomto melancholickom jesennom období, keď prichádzame k hrobom našich pozostalých? Vo svojich myšliach si vybavujeme nielen spomienky, ale myslíme aj na svoj doteraz prežitý život. V duchu sa pýtame ako sme ho skutočne prežili? Akým bol náš vzťah k Bohu i našim blíznym? Koľko času nám ostáva do osobného stretnutia tvárou v tvár z naším Stvoriteľom?

Na miesto zavraždeného kráľa Amóna nastupuje na trón jeho mladý syn Joziáš. Jeho meno je hebrejského pôvodu a znamená: „Hospodin zahojí, vylieči...“. Už ako osemročný bol Joziáš prehlásený za kráľa a vládol 31 rokov (pr. Kr. 640–609). Za jeho vlády bola obnovená bohoslužba Hospodinova a modloslužba úplne potlačená.

Na jeho život okrem zbožnej matky, mal veľký vplyv prorok Sofoniáš. Už od útleho veku prilnul k Hospodinovi celým srdcom. Podobne ako jeho pradeda aj on sa rozhodol, že bude robiť všetko tak, aby sa to páčilo Hospodinovi. O Joziášovi čítame, že robil to, čo je správne v očiach Hospodinových. O tom sa však musel od niekoho, alebo odniekiaľ dozvedieť.

Vedieť čo je správne však neznamená automaticky aj robiť to, čo je správne. My si môžeme vybrať z dvoch ciest iba jednu. Pán Ježiš o nich hovorí v Novom Zákone o širokej a úzkej ceste (Mt 7,13–14). Každá z týchto ciest niekde skončí. Vybrali sme si tú správnu s dobrým koncom? Joziáš neodbočoval z nastúpenej cesty. Ani napravo ani na ľavo. Čo to znamená? On kráčal rovno, priamo.

Šestnásťročný Joziáš sa sám začal zaujímať o Hospodina. Vzorom mu bol kráľ Dávid. Koľko detí v kresťanských rodinách aj tých našich reformovaných sa samo pýta na Hospodina? Majú doma vo svojich rodičoch, starých rodičoch, prarodičoch dobré vzory? Kolí v takom-

to veku vážne premýšľajú o Bohu? Hodiny náboženstva, konfirmačná príprava, konfirmácia? Koľko z týchto detí má vážny a úprimný záujem o Božie veci?

Joziáš však nezostal iba pri hľadaní. Z Božieho slova sa dozvedel o správnom uctievaní Hospodina. Videl, že mnohé nečisté veci sa dostali do chrámu a duchovného života. Už ako 20-ročný vedel, čo všetko chce podľa knihy Zákona zmeniť. Nezostalo iba pri chcení.

Vidia, vedia zodpovední v cirkvi čo ju znečisťuje, čo z nej musí ísť von, čo znečisťuje jej život? Cirkev nevesta Kristova má byť predsa čistá. Naši reformátori to vedeli. Čo naša generácia? Vie to? Podľa 2Kráľ 23,4–9 do Hospodinovho chrámu sa dostali také predmety, ktoré tam vôbec nemali čo hľadať. Vidíme tu veľké a vážne porušenia Božích ustanovení. V chráme sú predmety, ktoré slúžili k uctievaniu iných, cudzích bohov, modly. Ľudia

tiež uctie-
v a l i
sln-

k o ,
mesiac,
či hviezdy
zvieratníka. Do-
chádzalo tiež k tomu, čo Hospodin
vyslovne zakázal. Izraelci dávali do-
konca spaľovať svoje deti Molochovi
(Mojž 18, 9–14).

Joziáš všetko zlé odstránil. Modly rozdrvil, zničil, popol rozsypal na hroby tých, ktorí im slúžili. Sme ochotní bojovať proti ničivej duchovnej nečistote v svete v ktorom žijeme? Evidujeme nejaké možno novodobé modly aj v našom živote? Všetko čokoľvek sa dostáva na prvé miesto ktoré výlučne patrí Bohu, sa ľahko môže stať našou modlou. Joziáš zbúral všetky obetné miesta nachá-

dzajúce sa aj mimo Jeruzalema. Po odstránení miest uctievania, sôch, stĺpov, symboly pohanských bohov sa vrátil do Jeruzalema a začal s opravou schátraleho Hospodinovho domu. Po očistení chrámu nasleduje oprava. Počas opráv chrámu sa nájde Kniha zákona, ktorá mu bola prečítaná. Kráľ sa veľmi preľakol, lebo videl, že národ na Božie prikázania zabudol a nedbal na ne. Ako reagujeme na čítané Božie Slovo? Máme pred ním bázeň a úctu? Čo urobíme keď pochopíme, čo nám Boh cez svoje slovo osobne hovorí? Necháme si to len pre seba, alebo to budeme zdieľať aj s inými?

Joziáš po vysvetlení prečítaného slova prorokyňou Huldou pochopil ako ďaleko odišli všetci od Božieho zákona a že svätý Boh sa hnevá. Zrazu zistil, že obnova chrámu nestačí.

Stačia nám iba obnovené chrámy, modlitebne, či cirkevné budovy? Pýtame sa Hospodina na niektoré konkrétne veci pre náš život? Neboli sme niekedy vydesení nad Jeho odpoveďou?

Ukázal ti Boh kto naozaj si a ako
Tvoj život vidí On a nie iní?

Ak nie, popros Ho. Božie slovo musí poznať každý človek, aby sa ním aj riadil. Preto kráľ zvolá do chrámu ľud a všetkým Boží zákon prečítal. Viac než 50 rokov bol Boží zákon zastrčený niekde v chráme, nikto o ňom nevedel, nikto sa oň nezaujímal.

Aké smutné je aj dnes to, keď je Biblia zastrčená v kúte a nikto ju nečíta. Joziáš sa vtedy rozhodol, že sa postará o nápravu. Zaviazal sa pred slávnostným zhromaždením, že bude plniť všetko, čo je napísané v knihe Zákona. Zaviazal sa, že bude slúžiť Hospodinovi celým srdcom. Ľud sa k tomu pripojil a potom odstránili všetky modly, slávlili spoločne hod veľkonočného baránka podľa Mojžišovho zákona. Toto nebolo od čias sudcov. To, čo urobil Joziáš sa nazýva reformácia t. j. obnova podľa Božieho slova. Pravá poslušnosť a podriadenosť Božiemu Slovu je jedinou cestou k náprave a radostnej budúcnosti pre časný a večný život. To platí pre Boží ľud v každej dobe aj tej našej.

Jaroslav Széles

Kalvín – epigón Luthera?

V preklade Františka Mrázka Dobiáša a s úvodom Jozefa Lukla Hromádku vyšla v roku 1936 kniha *Calvin – Kardinál a reformátor*, ktorá bola vydaná v českom Kladne. Kniha približuje Kalvínov pohnutý život, list kardinála Sadoleta, odpoveď Kalvína na spomínaný list. V knihe je reformátorom Ján Kalvín, kardinálom Sadolet, Jacopo Sadoletto, ktorý listom vyzval ženevských, aby sa vrátili k rímskej cirkvi. Epigón znamená pokračovateľ či nasledovník.

Prvá kapitola začína pozoruhodnými slovami: „O Kalvína sa rozrážali vlny svetových dejín rovnako ako o Luthera. Obidvaja patria do galérie reformačných vodcov v plnom slova zmysle. Obidvaja otriasli svetom a dali náboženským, cirkevným i vzdelanostným dejinám nový smer“.

Kalvín bol hlbavý, Luther výbušný. Spolu sa nikdy nestretli, ale ako píše kniha, Kalvín Luthera obdivoval. Považoval ho za svoj vzor, raz mu napísal aj uznanlivý list. Svojho času o Lutherovi povedal: „Vyniká mimoriadnymi darmi Ducha, ako statočne, neochvejne, obratne a učene otriasa vládou Antikrista“. Tento pohľad na reformátora Luthera objasňuje, že Kalvín sa živo zaujímal o Lutherovo dielo. Popri tom si už tvoril svoju líniu. Luther mal na Kalvína tvorivý reformačný vplyv. „Prvé vydanie jeho

hlavného diela, *Inštitúcia* (1536), nesie tu a tam slovné stopy Lutherovho vplyvu. Nie je preto celkom nepochopiteľné, že v teológii a v dejinách reformačného vývoja bol Kalvín označený za Lutherovho epigóna. *Adolf von Harnack preniesol tento súd a trval na ňom proti snahám obhájiť Kalvínovu reformačnú osobitosť.*“

Kalvín bol predsa iný, čo podľa slov v knihe najlepšie dokazuje život jeho nasledovníkov. Každodenný život už preukázal trvalé odlišnosti. Pozrime sa, napríklad na život ženevských veriacich, ktorí sa dokazateľne obracali k Písmu.

Nemec Martin Luther, ktorý sa narodil v roku 1483, vyrastal v chudobnej baníckej rodine. Stretával sa s neutešenými spoločenskými pomermi, chorobami zo povolania, ktoré baníci mali. Nie raz bol svedkom tragických udalostí. Vo svojej mladosti sa stal mníchom. Keď pribil na dvere hradného chrámu vo Wittenbergu 95 táz, mal 34 rokov. Ako vieme, bolo to v čase pamiatky zosnulých či všetkých svätých dňa 31.10.1517. V tomto roku 2017 od toho dňa prešlo už 500 rokov.

Francúz Ján Kalvín, ktorý sa narodil v roku 1509, vyrastal v rodine právnika, ktorý sa zaoberal cirkevným právom. Mladý Ján sa vydal na cestu svojho otca, podobne začal študovať cirkevné právo. Keď vydal v roku 1536 svoje jedinečné

dielo reformácie: „Sústava kresťanského náboženstva“ (latinsky: *Institutio*), mal 27 rokov. Nebolo nikým napísané nič podobné, čo by reformáciu tak excelentne a biblicky obhájiť pred celým svetom.

Kalvín bol 8-ročný, keď Luther pribil svoje tézy na dvere chrámu, a stal sa tak priekopníkom reformácie. Kalvín zomrel 55-ročný v roku 1564, Luther zomrel 63 ročný v roku 1546.

„*Bol to Ernst Troeltsch, ktorý sociologickým rozborom pôvodného i neskoršieho kalvinizmu preukázal, že kalvínska reformácia, hoci bola úzko spojená s Lutherom, je osobitým zjavom v dejinách svetového kresťanstva a protestantizmu. Kraje a národy, ktoré prešli školou Kalvínovy viery a disciplíny, odlišujú sa podstatnými znakmi od luterských.*“

Viď Švajčiarsko! Neskúmate, kto je lepší, a kto horší. Často to bolo tak a ešte aj je, že luteráni a kalvíni v bratskej láske využívajú jeden kostol. Napríklad tak to bolo dlhé roky v Michalovciach, dosiaľ napríklad v Humennom. V Michalovciach bol v tom čase aj spoločný spevokol evanjelikov a reformovaných. Samotná reformácia pozdvihovala hlavu už aj pred tým napríklad v kláštoroch alebo v hnutiach, ako boli husiti. Luther aj Kalvín boli na skvelom začiatku, ktorý pre nás i dnes veľa znamená.

Juraj Gajdošoci

Ako sa vysporiadať so stratou blízkeho človeka?

V týchto dňoch naše kroky smerujú na cintoríny, navštevujeme hroby našich milých zosnulých a spomíname na nich. Je to nielen tradícia, ale je to hlavne znak úcty a vďaky za ten život a čas, ktorý sme mohli stráviť s našimi milými, ktorí nás už predišli na ceste do večného života.

Každá strata bolí, aj keď s odstupom času sa tá rana na duši začína hojiť. Je to ale dlhý proces a ťažký vnútorný boj: Prijat' nezmeniteľné. Božie Slovo nám jednoznačne ukazuje jedinú cestu, na ktorej nám pomáha vysporiadať sa so stratou milovanej osoby. Príbeh o vzkriesení Lazára (*Jn 11*), nás učí k tomu, že aj my môžeme vyjsť naproti Ježišovi, ktorý prichádza aj k nám, aby nás potešil, podobne ako to urobila Marta, Lazárova sestra. V smútku síce mnohí ľudia môžu byť blízko a môžu nás utešovať, ale jedine On nás vie potešiť a darovať nám ten po-

koj, ktorý potrebujeme v tom ťažkom rozporení. Je to veľmi zarážajúce, ale akoby Marta vyčítala Ježišovi: „*keby si bol býval tu...*“. Kolkokrát máme také is-

*Vylejme naše srdce
Pánovi Ježišovi,
ktorý nesie hriech,
žiaľ' náš.*

té myšlienky v srdci? Kolkokrát by sme vedeli vyčítať Pánovi, že nechal dopustiť niečo bolestivé! Nemajme strach v srdci, prísť aj s takýmito otázkami k Pánovi!

Má to ale jeden predpoklad, ako to vidíme aj u Marty: Ona si to mohla dovoliť, pretože sa poznali, mali blízky vzťah, boli priatelia.

Vylejme preto aj my naše srdce najdrahšiemu priateľovi, Pánovi Ježišovi, ktorý nesie hriech, žiaľ' náš. Majme Ho za priateľa! „*Utiekaj sa duša moja, na*

modlitbách každý raz k Bohu, pozná tvoj žiaľ, vzdych plač i bôľ, On rád pomáha svojim“ (*Pieseň č. 581*).

Aranka Csonthó

Ako iste všetci vieme, jednou z aktivít neziskovej organizácie RE-MI-DIA n. o. sú aj letné biblické tábory pre deti a dorast, ktoré sa už niekoľko rokov konajú v Evanjelickej internátnej škole v Červenci. Každý rok sa prípravný tím snaží vybrať názov, respektíve nosnú tému celých táborov. Výnimkou nebol ani tento rok. Ten sa niesol v duchu príbehov o Božom mužovi Mojžišovi, cez ktorého život sme spoznávali, aký veľký a mocný je Hospodin, že sa stále zastáva svojho ľudu. Tých, ktorí Ho nasledujú. Deti a dorastenci sa dozvedeli o špeciálnej úlohe, do ktorej Hospodin povolal Mojžiša. Ti, ktorí slúžili deťom témou, sa snažili priblížiť im túto úlohu a celý Mojžišov príbeh. Celými jednotlivými týždňami tábora sa nieslo posolstvo, ktoré hovorilo o Mojžišovi ako o tom, ktorý bol vytiahnutý zo smrtiaceho ohrozenia, aby vytiahol Boží ľud z egyptského otroctva a viedol ho na ceste do zaslúbenej zeme. Zo smrti do života.

Konfirmácia vo Vajkovciach

Dňa 10. septembra 2017 sa rozozvučali zvony vo veži reformovaného kostola v malebnej dedinke Vajkovce. Zvony zbožný ľud zvolali k slávnostnej udalosti – ku konfirmácií desiatich detí. Konfirmandmi boli aj deti zo Slanca. Božie riadenie i rôzne rodinné udalosti dovedli práve tieto deti ku konfirmácii v zbere vo Vajkovciach. Slávnostná konfirmácia sa niesla v duchu 500. výročia reformácie nielen na Slovensku, ale aj v celom svete.

V mene všetkých prítomných na tejto nezabudnuteľnej slávnosti sa chcem poďakovať. Vyjadrujem vďaka za dôkladnú prípravu našich detí a duchovnú starostlivosť zo strany pána farára **Marián Hamari**, ale aj celému cirkevnému zboru. Zvestované slovo

Reformačný deň seniorátu

23. septembra 2017 sme sa stretli v Košiciach, aby sme spoločne prežili reformačný deň seniorátu. Úvodné slovo mal brat farár **Jaroslav Széles**. Po ňom prevzala slovo **Andrea Hertnekiová**, aby hneď uviedla mládežnícku hudobnú skupinu Plán B z Bidoviec. Dopoldňajší program prebiehal formou zamyslení jednotlivých prispievajúcich.

Prvé zamyslenie mal brat senior **Juraj Brecko** na základe textu *2Tim 3,14–17*. Aby program nebol len o slove, za každým vstupom vystúpil niektorý zo seniorátnych spevokolov. Začínal to Spevokol Jána Kalvína z Košíc. Druhé zamyslenie na základe *Kol 3,15–17* patrilo sestre farárke **Marianne Slávikovej**. Pani farárka zdôraznila, že netreba tajiť, alebo uchovávať pre seba činy Pána, treba to rozpovedať ďalším, a podať to synom a vnukom a takto šíriť ďalej. Košický spevokol pod vedením **Gabriela Szakála** pokračoval svojimi piesňami. Tretie zamyslenie odznelo od brata Jaroslava Szélesa na základe *2Pt 1,19–21*. Ďalším spevokolom, ktorý nám zaspieval, bol združený spevokol Čaña, Ždaňa, Skároš.

Po obede sa prítomní rozdelili do štyroch skupín, aby sa mohli začať semináre. Boli pripravené skupiny pre deti, mládež, ženy a mužov. Semináre boli o tom, ako sa princíp Sola Scriptura má prejavovať v našich životoch. Ako máme stáť na Písme a nepodriaďovať sa svetu, ale keď treba, aj plávať proti prúdu. Skupinu detí viedli sestry **Jolika Gurbalová** a **Silvia Krajňáková**. Hudbou a hravou formou hľadali poklad v slove Božom.

Mládežou sa zaoberal kaplán v Bidovciach **Jakob Széles**. Tu sa preberali vzťahy medzi ženou a mužom, resp. mládež – spoločnosť – sebaovládanie. **Pavol Gurbal** s témou, alebo otázkou, čo pre nás znamená Biblia, viedol seminár s mužmi. Skupinu žien mala sestra farárka Sláviková. Zamýšľali sa nad tým, čo je poslaním ženy, aká má byť.

Tohtoročných táborov, čomu sa veľmi tešíme, sa zúčastnilo 185 detí a približne 30 vedúcich, ktorí ochotne prišli slúžiť. Počas týždňa deti a dorastencov okrem tém a piesní čakali rôzne hry a aktivity, ktoré sa často viazali aj na tému dňa. Účastníkov čakalo tradičné zlaňovanie, vodné hry, spoločné disciplíny, celodenná túra a spoločne strávený čas v skupinkách.

Hlavnou úlohou táborov je zvest Božieho slova, ale je to aj čas upevňovania starých priateľstiev, nachádzanie tých nových, čas zábavy, ale aj Božej lásky a blízkosti.

Verím, že tradícia týchto táborov bude pokračovať aj naďalej. Z môjho pohľadu je to čas, ktorý pomáha formovaniu detí a dorastencov vo viere a je to čas plný požehnaní. Bola by veľká škoda v tom nepokračovať.

Simona Polašková

v rámci konfirmácie bolo vložené do srdc našich detí a veríme, prinesie svoju bohatú úrodu v ich životoch. Deti už počas príprav obdržali neskutočné množstvo vedomostí cez pokojný a seriózný prístup pána farára. Samotná konfirmačná slávnosť sa tak stala nezabudnuteľným duchovným zážitkom pre naše deti, ale aj pre všetkých prítomných. Prajeme pánovi farárovi mnoho Božieho požehnaní v duchovenskej službe, aby do úspešnej konfirmácie mohol priviesť ešte mnoho mladých životov. Nech Pán Boh žehná celý reformovaný zbor vo Vajkovciach, aby mal mnoho úprimne veriacich a oddaných členov. Sme veľmi radi, že ako reformovaní členovia sme kúskom našej konfirmácie prispeli malou kvapkou, ale dôstojne sme mohli splynúť s oslavami 500. výročia reformácie.

Alžbeta Stončíková

Odpoludňajší program pokračoval ešte zamysleniami ďalších bratov farárov. Ako prvý sa nad textom z *Jk 1,21–24* zamýšľal brat farár **Marián Hamari** z Vajkoviec. Po rozjímaní nad piesňami skupiny Plán B pokračoval príhovorom k prítomným farár **Miroslav Koval** zo Sečoviec. Jeho témou bola stať z *1Pt 1,22–25*. Prítomný na tomto seniorátnom stretnutí bol aj brat zástupca biskupa farár **Ján Semjan**. Pod jeho taktovkou účinkuje aj spevácky zbor Čaña–Ždaňa–Skároš. Z *2Tim 4,2–4* boli slová, ktoré priblížil

prítomným brat farár. Po ukončení výkladu a príhovorov bratov farárov si prenajal čas na vystúpenie spevokol z vajkovského zboru. Krásne zladení nám pod vedením brata seniorátneho kurátora a kantora **Jána Janovčika** zaspievali štyri piesne. Tento pekný deň sa končil osobnými modlitbami. Na záver s poďakovaním a slovami rozlúčky vystúpil brat senior **Juraj Brecko**.

Prežili sme zase jeden pekný deň s bratmi a sestrami v prítomnosti nášho Pána a verím, že s požehnaním. A nezabúdajme, že nie sme cirkev zreformovaná, ale stále reformovaná. O to sa snažme všetci!

Tibor Bajus

Drahé a milované Božie deti, účastné na Božom vyvolení!

Možno, že ste už na základe môjho oslovenia uhádli, kto som ja, ktorý som bol vždy považovaný za veľmi prísneho a vznetlivého muža, ale aj dobrého kazateľa. Učili ste sa o mne zaujímavé skutočnosti, ale ja by som sa vám rád predstavil aj z iného uhla.

Bol som mužom Slova a modlitby. Kiežby sa na to nezabúdalo hlavne vtedy, keď ma začínú potupovať kvôli predestinácii, Servetovi a Ženeve. V písanom prejave som volil radšej zrozumiteľnosť pred rozvláčnosťou. Ale dnes ma už čítajú iba tí, čo

o mne musia napísať prácu na teologickej fakulte alebo článok do novin. Pritom moju knihu s 516 stranami, ktorú som si dovoľil tvorivým spôsobom preložiť aj do francúzštiny, v roku 1541 zakázal najvyšší parížsky súd. Taká to bola doba! Kniha vedela ľuďom rozprúdiť krv v žilách a viedla k ostrým polemikám.

Nechcem nikoho uraziť, ale vnímam, že vo vašej dobe je málo milovníkov kníh. Najviac ma zarmucuje, že kniha Kníh, kvôli ktorej sme my boli prenasledovaní a upalovaní, nie je vami dostatočne ocenená. Milovníkov Biblie v našej dobe prenasledovali mečom a ohňom. Niekedy nám aj nadávali, ale vznešene. V nevlúdnych hádkach 17. storočia nazvali moje názory na Pána Ježiša Krista, pravého Boha a pravého človeka „extra calvinisticum“. Vás by takéto osočovanie určite neurazilo, popravde by vám ani nehrozilo, pretože na takúto vznešenú nadávku treba duchovne dozrieť poctivým štúdiom Biblie, precíznou duchovnou prácou a neúnavnou horlivosťou vo veciach Božieho kráľovstva. A vás trápi len to, či máte dobré internetové pripojenie a peniaze. Vás by pravdepodobne nazývali: „Calvinisti nimis neglegentes.“

Často som sa musel schovávať u svojich priateľov, s predstavou, že sa budem venovať štúdiu a písaniu. Zakaždým sa dom, v ktorom som žil, premenil na miesto vyučovania a ja vnútorne plachý človek som bol žiadaný učiť o Kristovi. Veril som, že naša viera sa opiera jedine o Pána Ježiša Krista, o ktorom treba každému povedať v jazyku, ktorému rozumie. O cirkvi som veril, že je to charizmatické spoločenstvo ľudí, ktorí majú rôzne obdarovania od Svätého Ducha, aby si mohli navzájom slúžiť a pomáhať. Celý svoj život sa učíme Pána Ježiša milovať v našich bratoch a sestrách, preto im nemôžeme škodiť, klať, vysmievať sa im, pohrdáť nimi alebo ich urážať lebo keď tak činíme, ako keby sme to robili nášmu Pánovi.

Oslavujete 500 rokov reformácie a radujete sa, že vďaka nej môžete žiť v slobode a demokracii. Mne a mojím ďalším spolupútnikom sa pripisuje podiel na výraznej zmene spoločnosti ku lepšiemu a rozumnejšiemu politickému usporiadaniu. Rád by som zdôraznil, že som slobodu nikdy nevnímal ako slobodu myslieť si hocičo a robiť hocičo. Slobodu som pochopil, až keď som pochopil Božie slovo. Pravú slobodu človek zažíva, keď čítaním Biblie spoznáva Boha ako Boha lásky, ktorý nám

v Pánovi Ježišovi Kristovi daroval možnosť žiť slobodne, radosne a zmysluplne. Božie slovo, ktoré si každý deň čítame, má takú veľkú moc, že nám môže premeniť celé myslenie a môže nás urobiť slobodnými premýšľať nad tým, čo je naozaj pravda, čo je naozaj dobré a milé. A čo je najhlavnejšie slobodne a bez zábran spôsobí, že sa budeme chcieť podobať Pánovi Ježišovi a byť mu poslušní.

Ak si niekto myslí, že slobodný znamená myslieť si svoje podľa svojej vlastnej vôle, tváriť sa, že som pánom pravdy, a ostatní sú tí, čo sa mýlia; konať, čo sa mi páči bez ohľadu na ostatných, tak sa veľmi mýli. O takúto slobodu som nestál a ani nestojím. Moja sloboda vyviera z Pána Ježiša Krista a z lásky k nemu. Vedie ma vždy k hlbšiemu štúdiu Písma, horlivejšej modlitbe, radosnej účasti na bohoslužbách a nádeji, že sväté evanjelium vedie vždy ku jedinej a pravej slobode, ktorú nám dáva náš jediný a pravý Kráľ. Túto slobodu som mal aj keď ma prenasledovali, dokonca aj vtedy, keď ma nepochopili a vyhnali zo Ženevy ako veľmi prísneho kazateľa. Áno, viem, ani dnes by ma za kazateľa nechceli. Ale mne to nevaďí, nakoľko som prežil náročný, ale požehnaný život v blízkosti svojho Pána, v dobe, keď nebolo žiadne pripojenie na internet. A keďže som veril, že ozajstná a pravá úcta patrí len Bohu, nedovoľil som, aby označili môj hrob.

Aj vy žite tak, aby vám nezáležalo na tom, aký vznešený budete mať pohreb a koľko kvetov vám ľudia prinesú v jesennom čase, ale aby ste svojím životom oslávili jediného, pravého a dobrého Boha. Soli Deo gloria!

Janette Knežová

Tibor Sabovik

Ján Kalvín

Pol tisícročia prešlo od jeho narodenia, čo dal pre Kristovu cirkev ponaučenia, ktoré dostala v slávnej „Inštitúcii,, – Biblii verte, nestávajúte na tradícii.

Veď sám Boh ho do sveta poslal, aby učenie Písma pod kontrolu dostal. Heslu vášmu: „Jedine Bohu chvála“ som rád, že sa dodnes Pánu vzdáva.

Len Trojicu Svätú stále oslavujeme, nepoľavme, drahí, len ju nasledujeme. Kto iným, nie Trojici, česť a slávu dá, neviem aký pocit z tej oslavy má.

Študujme Bibliu, vidíme svoje hriechy, olutujme ich, Ježiš pozakrýva prieky. Len na živého Boha sa spoliehajme a denne svoje životy reformujeme.

On si nás vyvolil ku našej radosti a to veru len zo svojej milosti, aby sme sa na seba nespoliehali, a len Jemu chválu za všetko vzdávali.

Kalvín vo svete nechcel byť oslavovaný, preto ani jeho hrob nie je doposiaľ známy. Život svoj plodný Spasiteľovi odovzdal, aby za dielo splnené, odmenu raz dostal.

V dňoch 29.9.–1.10.2017 sa už po desiatykrát stretli rodinky na Konferencii reformovaných rodín, ktorá sa opäť konala v hoteli Chemes na Zemplínskej šírave. Celá konferencia sa

aká je komunikácia v našich životoch dôležitá. Taktiež priblížili projekt manželských večerov, ktorý vedú v cirkevnom zbore ECAV v Košiciach. Prednášky boli doplnené aj interaktívnymi aktivitami, počas ktorých si manželia mohli prostredníctvom „hier“ vyskúšať efektívnu vzájomnú komunikáciu a aj takýmto spôsobom sa viac spoznávať. Pre deti a dorast bol pripravený samostatný program. Nechýbal ani čas pre rodiny, ktorý mnohí využili na kúpanie sa a oddych v hotelovom wellness. V nedeľu sa konali bohoslužby s vysluhovaním večere Pánovej. Na záver, popri zdieľaní a ďakovaní, ako je už dobrým zvykom, nechýbala torta, na ktorú sa vždy najviac tešia tí najmladší účastníci konferencie.

Marika Géciová

Konferencia reformovaných seniorov

Keďže je október mesiacom úcty k starším, nechýbala ani tento rok Konferencia reformovaných seniorov, ktorá sa konala v dňoch 10.–12. októbra 2017 v hoteli Chemes na Zemplínskej šírave. Výber témy bol ovplyvnený tým, že si tento rok pripomíname 500. výročie reformácie a preto „Môj odkaz reformácie“.

Ranné a večerné pobožnosti, ktorých základom boli pútnické žalmy viedli duchovní: **Erika Dékányová** (Bánovce nad Ondavou), **Miroslav Kovaľ** (Sečovce), **Jaroslav Géci** (Hrčel) a **Mária Meňkyová** (Lastomír). Tému *Večera Pánova v reformácii* priblížil **Marián Hamari** (Vajkovce). **Ján Meňky**, farár v Michalovciach a predseda vieroučného výboru ECAV nás oboznámil s témou *Lutherova reformácia – historický pohľad a teologický od-*

kaz. Niečo z historického pohľadu o reformácii na našom území priblížila historička Zemplínskeho múzea v Michalovciach **Stanislava Rovňáková**. Diskusný seminár viedol farár **Marrek Kačkoš** (Palín).

Sme vďační za dlhoročnú spoluprácu so Špeciálnou školou internátnou, ktorej žiaci i tentokrát svojím kultúrnym vystúpením spestrili a obohatili program konferencie.

–mg–

Chrám Boží v Rozhanovciach

V 19. nedeľu po Sv. Trojici 22.10.2017 si veriaci na slávnostných službách Božích pripomenuli 5. výročie posvätenia chrámu v Rozhanovciach, a zároveň aj 500. výročie reformácie. Filiálka Rozhanovce patrí do CZ ECAV Budimír a reformovaného CZ Vajkovce.

Rozhanovský chrám je unikátnym Božím stánkom na Slovensku, v ktorom sa na pravidelných bohoslužbách zhromažďujú a Božie slovo prijímajú nielen evanjelickí, ale aj reformovaní veriaci. Veď aj v jednej reformovanej piesni spievame: „Aké je to utešené vo svornosti prebývať, aké je to prebľazené so všetkými pokoj mať. Láska nech nám stavia chrámy blaha tu i tam večne.“

Spomienkové služby Božie otvoril a prítomných privítal reformovaný brat farár **Marián Hamari**. Kazateľmi slova Božieho boli manželia **Andrea** a **František Korečkoví**. Spoločne so slávnostným nedeľným zhromaždením sa zamýšľali nad textom z *Lk 8*. Sestra farárka vo svojom príhovore priblížila veriacim život a dielo dvoch významných osobností cirkevných dejín Martina Luthera a Jána Kalvína. Poukázala na silu viery a najmä odvahu týchto dvoch hlásateľov k šíreniu reformačného učenia.

Prítomným sa prihovoreli aj domáci duchovní. **Daniel Dudáš** za evanjelickú a. v. cirkev a reformovaný brat farár **Marián Hamari**. Kresťanské zhromaždenie na záver prijalo Áronovské požehnanie. Veriaci túto slávnostnú chvíľu ukončili spevom hymny Hrad prepevný je Pán Boh náš. **Denisa Hrehorová**

Koncert pri príležitosti reformácie. V cirkevných zboroch našej cirkvi (v Nových Zámkoch, v Nitre, v Moči a v Ímeli) oslavovala svojou hudbou Hospodina Kinga Süll (organ) a Dávid Sipos (saxofón) v programe pod názvom Reformácia v hudbe. Ich koncertné turné sa končí dňa 15. decembra v Rimavskej Sobote.

Inštalácia sochy. Pri príležitosti 200. výročia narodenia Mihálya Tompu sa 28. septembra v Rimavskej Sobote mohla vrátiť na svoje pôvodné miesto socha básnika na námestie, ktoré nesie jeho meno. Medzi sviatočnými rečníkmi bol prítomný aj emeritný biskup našej cirkvi Géza Erdélyi, senior Gemerského reformovaného seniorátu Ákos Róbert Nagy, ktorý otvoril výstavu Ágnes Máger venovanú poézii a fotografiám umelca.

Inštalácia duchovného. Dňa 1. októbra inštaloval senior Abovsko-turnianskeho reformovaného seniorátu Zoltán Orémus do úradu zvoleného duchovného zo Zádiela Baláza Varghu. Duchovný bol zvolený a inštalovaný na čelo matkocirkevného zboru v Zádieli, ako aj do filiálok Háj, Hostovce a Turnianska Nová Ves. Inštalácia kázeň zaznela z úst zvoleného duchovného na základe *Nár* 3,22–24.

ReformMaraton. Bežec maratónu Gábor Juhos a reformovaný duchovný zo Sedmohradska Csaba Bardóc v dňoch 1.–21. októbra bežiac zanesli moderný variant 95 tíz Martina Luthera z Wittenbergu do 500 protestantských cirkevných zborov Karpatskej kotliny. Nosiči tíz v rámci ReformMaratonu sa trikrát zastavili v našej cirkvi. 8. októbra došli do Komárna, odtiaľ bežali do Čičova, Šamorína, 9. októbra dobehli do Vydriana, Opatovského Sokolca, Dolného Štálu, Sokolca, Levíc, Mýtnych Ludian. Potom – 11. októbra – zavítali do Radnoviec, Nižnej Káloše, Rožňavy a Moldavy nad Bodvou a vztyčili Lutherove tęzy.

Posviacka kostola. Dcérocirkevný zbor Zatin, ktorý patrí k matkocirkevnému zboru Plešany, mohol dňa 1. októbra vzdávať vďaku za nový kostol. Kazateľom pri tejto slávnostnej príležitosti bol biskup László Fazekas.

Spomienkové zasadnutie. Dňa 5. októbra sa na slávnostnom zasadnutí Maďarského parlamentu zúčastnil aj generálny kurátor našej cirkvi Vince Fekete a biskup László Fazekas. Zasadnutie zvolala Spomienková komisia zriadená pri príležitosti osláv reformácie. Na zasadnutí sa zúčastnili predstavitelia vlády Maďarska ako hostitelia, ako aj zahraniční maďarskí protestanti. Pri príležitosti tohto zasadnutia sa predstavitelia vlády zdieľali s prítomnými o tom, čo pre nich znamená reformácia,

a ako prežívajú svoju vieru v každodenných situáciách.

Prijatie hostí. Dňa 6. októbra navštívil jesenné duchovné cvičenia v Komárne 65-členný učiteľský zbor Ekumenickej základnej školy Máriaremete-Hidegkút. Prijal ich aj biskup našej cirkvi, ktorý na ich požiadanie mal 3 prednášky: O živote našej cirkvi, o školstve v našej cirkvi a o ekumenických vzťahoch na Slovensku.

Dni Alberta Szenczi Molnára. Biskup našej cirkvi dňa 6. októbra otvoril 48. kultúrne dni, ktorý v mene našej cirkvi položil veniec k soche prekladateľa žalmov Alberta Szenczi Molnára.

Celoštátne doškolovalie pedagógov. V dňoch 13.–14. októbra sa v Nagyörzsönyi konalo 8. celoštátne doškolovalie pedagógov.

Cigánska misia. Dňa 20. októbra sa v Rimavskej Sobote konalo rokovanie Reformovanej cigánskej misie a holandskej organizácie Stichting Hulp Oost Europa, zastúpenej Albertom Heldoornom, ako aj Nadácie GZB, reprezentovanej Iwanom Dekkerom a Timom Verduijnom o možnosti spolupráci v oblasti cigánskej misie. Na rokovaní sa zúčastnili biskup László Fazekas, koordinátorka Cigánskej misie Zsuzsanna Tóth, hlavný synodný radca Sándor Molnár, synodný radca pre zahraničné styky Attila Palcsó, ako aj duchovní cirkevných zborov, ktorí sa zúčastňujú v misii.

Exmitácia duchovného. Dňa 22. októbra bol v rámci slávnostnej bohoslužby exmitovaný do kaplánskej služby v Reformovanom cirkevnom zbere Bidovce exmitovaný poslucháč 6. ročníka Reformovanej teologickej akadémie v Sárospataku Jákob Széles, ktorý bude – v zmysle uznesenia Synodnej rady – vykonávať kaplánsku službu ako seniorátny kaplán v Abovsko-turnianskom reformovanom senioráte s osobitným zreteľom na Reformovaný cirkevný zbor Bidovce. Slávnostnú kázeň pri príležitosti exmitácie mal otec exmitovaného duchovného Jaroslav Széles v maďarskom a slovenskom jazyku. Službu exmitácie vykonal biskup László Fazekas.

Reformačná slávnosť. Dňa 22. októbra sa konala reformačná slávnosť Ondavsko-hornádskeho reformovaného seniorátu v Trebišove. Na spomienkovej slávnosti bol prítomný aj generálny kurátor Vince Fekete a biskup László Fazekas, ktorý slúžil aj prednáškou.

Reformačná slávnosť. Za účasti synodného radcu pre zahraničné styky Attilu Palcsó a biskupa našej cirkvi sa dňa 24. októbra konala reformačná slávnosť Rakúskych protestantských cirkví vo Viedni.

Ekumenická rada cirkví v Slovenskej republike. V rokovacej sieni Evanjelickej

cirkvi augsburského vyznania v Bratislave sa konalo zasadnutie Správnej rady Ekumenickej rady cirkví v Slovenskej republike dňa 25. októbra. Popri aktuálnych témach na ňom bol stanovený aj dátum nasledujúcej ekumenickej bohoslužby. Ekumenická príležitosť sa dňa 28. januára 2018 bude konať na území našej cirkvi.

Inštalácia duchovnej. Dňa 29. októbra sa v reformovanom cirkevnom zbere Komocsa konala inštalácia zvolenej duchovnej Krisztiny Pogány. Inštaláciu vykonal senior komárňanského seniorátu Szilárd Szénási. Službou Slova slúžil biskup László Fazekas.

Reformácia 500. Dňa 31. októbra sa konali ústredné oslavy pri príležitosti 500. výročia reformácie v Športovej aréne László Pappa v Budapešti. Táto pompéza oslava bola organizovaná Spomienkovou komisiou zriadenou vládou Maďarska a zúčastnili sa na nej spomínajúci zo všetkých častí Karpatskej kotliny. Podujatie sa začalo ekumenickou bohoslužbou a pokračovalo galaprogramom. Na spoločnej spomienke sa zúčastnili aj členovia viacerých cirkevných zborov našej Generálnej cirkvi.

Reformácia 500. Dňa 31. októbra sa aj v Bratislave, v starej budove Národného divadla konala slávnostná spomienka na 500. výročie reformácie. Jej organizátorom bola Evanjelická cirkev na Slovensku. V spoločenstve oslavujúcich bol prítomný aj biskup našej cirkvi, jej generálny kurátor a prezident republiky Andrej Kiska.

KALVÍNSKE HLASY

Úradný orgán Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku. Adresa vydavateľa: Jókaiho 34, 945 01 Komárno. IČO: 00179191.

Vychádza mesačne.

Šéfredaktor: László Fazekas

Redaktori:

Lucia Kis, Andrea Korečková

Preklad a jazyková korektúra:

Erika Domonkošová

Sekretárka a distribútorka: Lucia Kis
Predplatné prijíma každý reformovaný farský úrad i redakcia.

Predplatné na jeden (kalendárny) rok: 3,60 eur.

Distribúciu vykonáva redakcia:

930 10 Dolný Štál 380

E-mail: kh@reformata.sk

Telefón: 031/55 90 141

Redakcia došlé rukopisy nearchivuje a nevracia, vyhradzuje si právo na ich odbornú úpravu.

Tlačiarenská príprava: Lukács Kis

Tlač: Reproffset, Dunajská Streda

ISSN: 1335-3713

Evidenčné číslo: EV 3627/09